บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาวิจัยเรื่อง ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทย และชาวต่างประเทศ เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ ในกรุงเทพมหานคร กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาวิจัยในครั้งนี้เป็นนักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างประเทศ ทั้งเพศชายและเพศหญิง ที่เป็นนักท่องเที่ยวที่มีศักยภาพสูง โดยเดินทางมาท่องเที่ยวยังแหล่งท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ ที่เป็นการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพทั้งที่เป็นศูนย์สุขภาพในโรงแรม จำนวน 5 แห่ง และที่เป็นศูนย์สุขภาพต่าง ๆ จำนวน 5 แห่ง ในกรุงเทพมหานคร ระหว่างเดือนมกราคม 2551 ถึง เดือนมีนาคม 2551 ทั้งนี้ กลุ่มตัวอย่างที่ผู้วิจัยทำการเก็บข้อมูลในครั้งนี้ เป็นนักท่องเที่ยวที่มีความสมัครใจ และหากเป็นนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศ จะต้องสามารถสื่อสารภาษาอังกฤษ และ/หรือภาษาญี่ปุ่นได้ โดยผู้วิจัยได้ทำการเก็บข้อมูลจากนักท่องเที่ยว จำนวน 200 คน โดยแบ่งเป็นนักท่องเที่ยวชาวไทย 100 คน และนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศ 100 คน

สรุปผลการวิจัย

จากการวิเคราะห์ข้อมูล สรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของนักท่องเที่ยว

จากผลการวิจัยพบว่า จากจำนวนนักท่องเที่ยว 200 คน ที่มาใช้บริการในศูนย์สุขภาพ ทั้งในโรงแรม และศูนย์สุขภาพทั่วไป ในกรุงเทพมหานคร เป็นนักท่องเที่ยวที่มีศักยภาพสูง โดยแบ่งเป็นนักท่องเที่ยวชาวไทย 100 คน และนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศ 100 คน

1.1 เพศของนักท่องเที่ยว ส่วนใหญ่เป็นนักท่องเที่ยวเพศหญิง มากกว่าเพศชาย โดยเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 59.0 ส่วนเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 41.0

1.2 อายุของนักท่องเที่ยว นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 31 – 40 ปี คิดเป็นร้อยละ 30 รองลงมา มีอายุระหว่าง 20 – 30 ปี คิดเป็นร้อยละ 26 และนักท่องเที่ยวที่มีอายุ 60 ปี ขึ้นไป พบน้อยที่สุด โดยคิดเป็นร้อยละ 6

1.3 ระดับการศึกษาสูงสุดของนักท่องเที่ยว นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ มีระดับการศึกษาสูงสุดอยู่ในระดับปริญญาตรี โดยคิดเป็นร้อยละ 45.0 รองลงมาคือ ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย หรือเทียบเท่า คิดเป็นร้อยละ 18.5 ส่วนนักท่องเที่ยวที่มีการศึกษาอยู่ในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นหรือเทียบเท่า มีจำนวนน้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 2.0

1.4 อาชีพของนักท่องเที่ยว นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ประกอบอาชีพพนักงานบริษัท/ลูกจ้างมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 43.5 รองลงมาคือ นักท่องเที่ยวที่ประกอบอาชีพธุรกิจส่วนตัว คิดเป็นร้อยละ 33.5 ส่วนนักท่องเที่ยวที่ประกอบอาชีพพนักงานรัฐวิสาหกิจ มีจำนวนน้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 4.0

1.5 ภูมิลำเนาของนักท่องเที่ยว นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ เป็นนักท่องเที่ยวชาวไทย คิดเป็นร้อยละ 50.0 รองลงมาคือ นักท่องเที่ยวชาวญี่ปุ่น คิดเป็นร้อยละ 21.5 และนักท่องเที่ยวที่พบน้อยที่สุด ได้แก่ นักท่องเที่ยวชาวแคนาดา เดนมาร์ก รัสเซีย สก็อตแลนด์ สวิสเซอร์แลนด์ สวีเดน และอิสราเอล โดยมีจำนวนเท่ากัน คิดเป็นร้อยละ 0.5

ตอนที่ 2 ประสบการณ์การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพของนักท่องเที่ยว

2.1 ชนิดของสื่อ ที่ทำให้รู้จักการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ รู้จักการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพจาก สื่อนิตยสาร/วารสาร มากที่สุด โดยคิดเป็นร้อยละ 55.5 รองลงมาคือ สื่อทางโทรทัศน์ คิดเป็นร้อยละ 45.5 และสื่อทางอินเตอร์เน็ต/เว็บไซต์ คิดเป็นร้อยละ 37.0 ตามลำดับ

2.2 ประเภทของกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ ที่นักท่องเที่ยวเคยเข้าร่วม นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่เคยเข้าร่วมกิจกรรมเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ ที่เป็นการนวด/ อบ/ ประคบสมุนไพร มากที่สุด โดยคิดเป็นร้อยละ 78.0 รองลงมา นักท่องเที่ยวเคยใช้บริการ สปา/ วารีบำบัด โดยคิดเป็นร้อยละ 41.0 และกิจกรรมที่นักท่องเที่ยวเคยเข้าร่วมน้อยที่สุด คือ การผ่าตัดเสริมความงาม คิดเป็นร้อยละ1.0

2.3 ความถี่ในการเข้าร่วมกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ เคยเข้าร่วมกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ เดือนละ 1 ครั้ง โดยคิดเป็น

ร้อยละ 36.0 รองลงมา นักท่องเที่ยวเคยเข้าร่วมกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ 1-6 เดือน/ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 20.0 และที่พบน้อยที่สุด คือ นักท่องเที่ยวที่เคยเข้าร่วมกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ สัปดาห์ละ 1 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 4.0

2.4 ลักษณะของการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่เดินทางไปเข้าร่วมกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ กับเพื่อน ๆ โดยคิดเป็นร้อยละ 35.0 รองลงมาไปคนเดียว คิดเป็นร้อยละ 33.5 ส่วนการเดินทางท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ ไปกับทางสถาบัน/หน่วยงาน/องค์กร พบน้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 1.5

2.5 รูปแบบของการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพที่คาดหวังที่นักท่องเที่ยวคาดหวังมากที่สุด คือ ทัวร์นวดแผนไทย โดยคิดเป็นร้อยละ 64.0 รองลงมา คือทัวร์สปา อาบน้ำแร่ สุคนธบำบัด คิดเป็นร้อยละ 58.5 ส่วนรูปแบบของการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพที่นักท่องเที่ยวคาดหวังน้อยที่สุด คือ ทัวร์เกษตรธรรมชาติ คิดเป็นร้อยละ 11.5

ตอนที่ 3 ระดับความคาดหวัง ของนักท่องเที่ยว เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพในกรุงเทพมหานคร

3.1 ด้านสถานที่ ผลการวิจัยพบว่า นักท่องเที่ยวมีความคาดหวัง เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ ในกรุงเทพมหานคร ในด้านสถานที่โดยรวมอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย = 3.11) โดยมีค่าเฉลี่ยของความคาดหวังให้สถานที่มีความปลอดภัยมากที่สุด เท่ากับ 3.24 (ระดับมาก) และมีค่าเฉลี่ยของความคาดหวังให้มีการคมนาคมเข้าถึงมีความสะดวกสบาย อยู่ใกล้แหล่งท่องเที่ยว น้อยที่สุด เท่ากับ 3.02 (ระดับมาก)

3.2 ด้านบุคลากร ผลการวิจัยพบว่า นักท่องเที่ยวมีความคาดหวัง เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ ในกรุงเทพมหานคร ในด้านบุคลากรโดยรวมอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย = 3.22) โดยมีค่าเฉลี่ยของความคาดหวังให้ผู้ให้บริการมีใจรักในบริการมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี และให้ผู้ให้บริการมีบุคลิกภาพที่ดีสะอาด เรียบร้อย มารยาทดี มากที่สุด เท่ากับ 3.29 (ระดับมากที่สุด) และมีค่าเฉลี่ยของความคาดหวังให้ผู้ให้บริการมีจำนวนเพียงพอ น้อยที่สุด เท่ากับ 3.13 (ระดับมาก)

3.3 ด้านการบริการ ผลการวิจัยพบว่า นักท่องเที่ยวมีความคาดหวัง เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ ในกรุงเทพมหานคร ในด้านการบริการโดยรวมอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย = 3.03) โดยมีค่าเฉลี่ยของความคาดหวังให้การบริการมีคุณภาพ ได้มาตรฐาน มากที่สุด เท่ากับ 3.18 (ระดับมาก) และมีค่าเฉลี่ยของความคาดหวังให้มีที่ปรึกษา หรือผู้ทำการตรวจสอบ กำกับการให้การบริการน้อยที่สุด เท่ากับ 2.90 (ระดับมาก)

3.4 ด้านเครื่องมือ และอุปกรณ์ ผลการวิจัยพบว่า นักท่องเที่ยวมีความคาดหวัง เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ ในกรุงเทพมหานคร ในด้านเครื่องมือ และอุปกรณ์ โดยรวมอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย = 3.23) โดยมีค่าเฉลี่ยของความคาดหวังให้เครื่องมือ และอุปกรณ์ ที่นำใช้มีความปลอดภัยมากที่สุด เท่ากับ 3.28 (ระดับมากที่สุด) และมีค่าเฉลี่ยของความคาดหวังให้เครื่องมือและอุปกรณ์ที่นำใช้มีจำนวนเพียงพอ น้อยที่สุด เท่ากับ 3.15 (ระดับมาก)

3.5 ด้านข้อมูลข่าวสารการให้บริการ และการประชาสัมพันธ์ ผลการวิจัยพบว่า นักท่องเที่ยวมีความคาดหวัง เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ ในกรุงเทพมหานคร ในด้านข้อมูลข่าวสารการให้บริการ และการประชาสัมพันธ์ โดยรวมอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย = 2.79) โดยมีค่าเฉลี่ยของความคาดหวังให้การให้บริการข้อมูลข่าวสารมีความหลากหลาย มากที่สุด เท่ากับ 2.92 (ระดับมาก) และมีค่าเฉลี่ยของความคาดหวังให้ภาครัฐมีศูนย์บริการข้อมูลในทุกพื้นที่ น้อยที่สุด เท่ากับ 2.68 (ระดับมาก)

ตอนที่ 4 ระดับความพึงพอใจ ของนักท่องเที่ยว เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ ในกรุงเทพมหานคร

4.1 ด้านสถานที่ ผลการวิจัยพบว่า นักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ ในกรุงเทพมหานคร ในด้านสถานที่โดยรวมอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย = 3.20) โดยมีค่าเฉลี่ยของความพึงพอใจในสถานที่มีความปลอดภัย มากที่สุด เท่ากับ 3.35 (ระดับมากที่สุด) และมีค่าเฉลี่ยของความพึงพอใจในสถานที่มีเอกลักษณ์ความเป็นไทย น้อยที่สุด เท่ากับ 3.09 (ระดับมาก)

4.2 ด้านบุคลากร ผลการวิจัยพบว่า นักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจ เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ ในกรุงเทพมหานคร ในด้านบุคลากรโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด (ค่าเฉลี่ย = 3.28) โดยมีค่าเฉลี่ยของความพึงพอใจในผู้ให้บริการมีใจรักในบริการมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี มากที่สุด เท่ากับ 3.41 (ระดับมากที่สุด) และมีค่าเฉลี่ยของความพึงพอใจในผู้ให้บริการมีจำนวนเพียงพอ น้อยที่สุด เท่ากับ 3.16 (ระดับมาก)

4.3 ด้านการบริการ ผลการวิจัยพบว่า นักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจ เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ ในกรุงเทพมหานคร ในด้านการบริการโดยรวมอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย = 3.09) โดยมีค่าเฉลี่ยของความพึงพอใจในการบริการมีคุณภาพ ได้มาตรฐาน มากที่สุด เท่ากับ 3.23 (ระดับมาก) และมีค่าเฉลี่ยของความพึงพอใจในการที่มีการปรับปรุง และพัฒนาการสื่อสารเป็นภาษาอังกฤษ น้อยที่สุด เท่ากับ 2.89 (ระดับมาก)

4.4 ด้านเครื่องมือ และอุปกรณ์ ผลการวิจัยพบว่า นักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจ เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ ในกรุงเทพมหานคร ในด้านเครื่องมือ และอุปกรณ์ โดยรวมอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย = 3.21) โดยมีค่าเฉลี่ยของความพึงพอใจในเครื่องมือ และอุปกรณ์ ที่นำมาใช้มีความสะอาด และเครื่องมือ และอุปกรณ์ ที่นำใช้มีความปลอดภัย มากที่สุด เท่ากับ 3.26 (ระดับมากที่สุด) และมีค่าเฉลี่ยของความพึงพอใจในเครื่องมือ และอุปกรณ์ ที่นำใช้มีความเหมาะสม น้อยที่สุด เท่ากับ 3.13 (ระดับมาก)

4.5 ด้านข้อมูลข่าวสารการให้บริการ และการประชาสัมพันธ์ ผลการวิจัยพบว่า นักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจ เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ ในกรุงเทพมหานคร ในด้านข้อมูลข่าวสารการให้บริการ และการประชาสัมพันธ์ โดยรวมอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย = 2.74) โดยมีค่าเฉลี่ยของความพึงพอใจในการให้บริการข้อมูลข่าวสารมีความหลากหลาย มากที่สุด เท่ากับ 2.91 (ระดับมาก) และมีค่าเฉลี่ยของความพึงพอใจในภาครัฐมีศูนย์บริการข้อมูลในทุกพื้นที่ น้อยที่สุด เท่ากับ 2.64 (ระดับมาก)

ตอนที่ 5 สรุปแผนภูมิความพึงพอใจ และ ความคาดหวังของนักท่องเที่ยว เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ ในกรุงเทพมหานคร

5.1 ด้านสถานที่ พบว่า ค่าเฉลี่ยของนักท่องเที่ยวที่มีความพึงพอใจในสถานที่มีความปลอดภัย และความสะอาดอยู่ในระดับมากที่สุด ($\overline{X}$ = 3.35 และ 3.27 ตามลำดับ) ซึ่งสูงกว่าค่าเฉลี่ยในด้านความคาดหวัง ซึ่งอยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ = 3.24 และ 3.14 ตามลำดับ) ส่วนค่าเฉลี่ยความพึงพอใจ และความคาดหวังในสถานที่มีความสวยงาม ($\overline{X}$ = 3.21 และ 3.09 ตามลำดับ) การคมนาคมเข้าถึงมีความสะดวกสบาย อยู่ใกล้แหล่งท่องเที่ยว ($\overline{X}$ = 3.12 และ 3.02 ตามลำดับ) สถานที่มีความเป็นส่วนตัวเงียบสงบ ($\overline{X}$ = 3.16 และ 3.08 ตามลำดับ) และสถานที่มีเอกลักษณ์ความเป็นไทย ($\overline{X}$ = 3.09 และ 3.07 ตามลำดับ) มีค่าเฉลี่ยทั้งความพึงพอใจ และความคาดหวังอยู่ในระดับมาก

5.2 ด้านบุคลากร พบว่า นักท่องเที่ยวมีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจ และความคาดหวังในผู้ให้บริการมีใจรักในบริการมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี ($\overline{X}$ = 3.41 และ 3.29 ตามลำดับ) และผู้ให้บริการมีบุคลิกภาพที่ดีสะอาดเรียบร้อยมารยาทดี ($\overline{X}$ = 3.39 และ 3.29 ตามลำดับ) อยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนค่าเฉลี่ยความพึงพอใจ และความคาดหวังในผู้บริการผ่านการอบรมและทดสอบความรู้ความสามารถจากทางราชการ ($\overline{X}$ = 3.21 และ 3.15 ตามลำดับ) ผู้ให้บริการมีจำนวนเพียงพอ ($\overline{X}$ = 3.16 และ 3.13 ตามลำดับ) และผู้ให้บริการมีความรู้ความชำนาญ ($\overline{X}$ = 3.23 และ 3.23 ตามลำดับ) อยู่ในระดับมาก

5.3 ด้านการบริการ พบว่า นักท่องเที่ยวมีค่าเฉลี่ยทั้งความพึงพอใจ และความคาดหวังอยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยมีค่าเฉลี่ยของความพึงพอใจ และความคาดหวังในการบริการมีคุณภาพได้มาตรฐานมากที่สุด ($\overline{X}$ = 3.23 และ 3.18 ตามลำดับ) รองลงมา ได้แก่ ค่าเฉลี่ยของความพึงพอใจ และความคาดหวังในอัตราค่าบริการมีความสมเหตุสมผล ($\overline{X}$ = 3.18 และ 3.10 ตามลำดับ) มีการบริการที่รวดเร็วทันใจ ($\overline{X}$ = 3.15 และ 3.03 ตามลำดับ) มีรูปแบบการบริการที่หลากหลายและครบจร ($\overline{X}$ = 3.13 และ 3.11 ตามลำดับ) มีที่ปรึกษาหรือผู้ทำการตรวจสอบกำกับการให้การบริการ ($\overline{X}$ = 2.96 และ 2.90 ตามลำดับ) และมีการปรับปรุงและพัฒนาการสื่อสารเป็นภาษาอังกฤษ ($\overline{X}$ = 2.85 และ 2.89 ตามลำดับ) ตามลำดับ

5.4 ด้านเครื่องมือ และอุปกรณ์ พบว่า นักท่องเที่ยวมีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจ และความคาดหวัง ในเครื่องมือและอุปกรณ์ที่นำมาใช้มีความปลอดภัย ($\overline{X}$ = 3.26 และ 3.28 ตามลำดับ) และเครื่องมือและอุปกรณ์ที่นำมาใช้มีความสะอาด ($\overline{X}$ = 3.26 และ 3.27 ตามลำดับ) อยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนค่าเฉลี่ยความพึงพอใจ และความคาดหวังในเครื่องมือและอุปกรณ์ที่นำมาใช้มีจำนวนเพียงพอ ($\overline{X}$ = 3.15 และ 3.15 ตามลำดับ) เครื่องมือและอุปกรณ์ที่นำมาใช้มีความเหมาะสม ($\overline{X}$ = 3.13 และ 3.18 ตามลำดับ) และเครื่องมือและอุปกรณ์ที่นำมาใช้มีคุณภาพและมาตรฐาน ($\overline{X}$ = 3.22 และ 3.15 ตามลำดับ) อยู่ในระดับมาก

5.5 ด้านข้อมูลข่าวสารการให้บริการ และการประชาสัมพันธ์ พบว่า นักท่องเที่ยวมีค่าเฉลี่ยทั้งความพึงพอใจ และความคาดหวังอยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยมีค่าเฉลี่ยของความพึงพอใจ และความคาดหวังในการให้บริการข้อมูลข่าวสารมีความหลากหลาย มากที่สุด ($\overline{X}$ = 2.91 และ 2.92 ตามลำดับ) รองลงมา ได้แก่ ค่าเฉลี่ยของความพึงพอใจ และความคาดหวังในการใช้สื่อในการให้บริการข้อมูลมีหลายช่องทาง ($\overline{X}$ = 2.77 และ 2.84 ตามลำดับ) มีหน่วยงานให้การสนับสนุนการบริการข้อมูล ($\overline{X}$ = 2.71 และ 2.80 ตามลำดับ) มีการให้ความรู้ในด้านข้อมูลแก่ท้องถิ่น ($\overline{X}$ = 2.65 และ 2.70 ตามลำดับ) และภาครัฐมีศูนย์บริการข้อมูลในทุกพื้นที่ ($\overline{X}$ = 2.64 และ 2.68 ตามลำดับ) ตามลำดับ

ตอนที่ 6 ผลการเปรียบเทียบความพึงพอใจ ของนักท่องเที่ยวชาวไทย กับชาวต่างประเทศ เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ ในกรุงเทพมหานคร

6.1 ด้านสถานที่ ผลการวิจัยพบว่า นักท่องเที่ยวชาวไทย และนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศมีความพึงพอใจ เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ ในกรุงเทพมหานคร ในด้านสถานที่ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ 0.05 (t = -1.96, p = 0.05) โดยนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศมีค่าเฉลี่ยของความพึงพอใจ เท่ากับ 3.26 (ระดับมากที่สุด) มากกว่านักท่องเที่ยวชาวไทย ซึ่งมีค่าเฉลี่ยของความพึงพอใจ เท่ากับ 3.14 (ระดับมาก)

6.2 ด้านบุคลากร ผลการวิจัยพบว่า นักท่องเที่ยวชาวไทย และนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศมีความพึงพอใจ เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ ในกรุงเทพมหานคร ในด้านบุคลากร แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ 0.05 (t = -2.87, p = 0.01) โดยนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศมี

ค่าเฉลี่ยของความพึงพอใจ เท่ากับ 3.37 (ระดับมากที่สุด) มากกว่านักท่องเที่ยวชาวไทย ซึ่งมีค่าเฉลี่ยของความพึงพอใจ เท่ากับ 3.19 (ระดับมาก)

6.3 ด้านการบริการ ผลการวิจัยพบว่า นักท่องเที่ยวชาวไทย และนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศ มีความพึงพอใจ เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ ในกรุงเทพมหานคร ในด้านการบริการ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ 0.05 ($t = -2.51$, $p = 0.01$) โดยนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศมีค่าเฉลี่ยของความพึงพอใจ เท่ากับ 3.17 (ระดับมาก) มากกว่านักท่องเที่ยวชาวไทย ซึ่งมีค่าเฉลี่ยของความพึงพอใจ เท่ากับ 3.01 (ระดับมาก)

6.4 ด้านเครื่องมือ และอุปกรณ์ ผลการวิจัยพบว่า นักท่องเที่ยวชาวไทย และนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศ มีความพึงพอใจ เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ ในกรุงเทพมหานคร ในด้านเครื่องมือ และอุปกรณ์ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ 0.05 ($t = -2.26$, $p = 0.03$) โดยนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศมีค่าเฉลี่ยของความพึงพอใจ เท่ากับ 3.28 (ระดับมากที่สุด) มากกว่านักท่องเที่ยวชาวไทย ซึ่งมีค่าเฉลี่ยของความพึงพอใจ เท่ากับ 3.13 (ระดับมาก)

6.5 ด้านข้อมูลข่าวสารการให้บริการ และการประชาสัมพันธ์ ผลการวิจัยพบว่า นักท่องเที่ยวชาวไทย และนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศ มีความพึงพอใจ เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ ในกรุงเทพมหานคร ในด้านข้อมูลข่าวสารการให้บริการ และการประชาสัมพันธ์ ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ 0.05 ($t = 1.03$, $p = 0.30$) โดยนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศมีค่าเฉลี่ยของความพึงพอใจ เท่ากับ 2.70 (ระดับมาก) ซึ่งมีระดับความพึงพอใจอยู่ในระดับเดียวกับ นักท่องเที่ยวชาวไทย ที่มีค่าเฉลี่ยของความพึงพอใจ เท่ากับ 2.78 (ระดับมาก)

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมจากคำถามปลายเปิด

1. ด้านบุคลากร นักท่องเที่ยวมีความเห็นว่าควรเน้นให้ผู้บริการ มีการพัฒนาทักษะการใช้ภาษาอังกฤษให้มากขึ้น มีจำนวน 5 คน และคิดว่าควรมีข้อมูลรับรองคุณสมบัติ การผ่านประสบการณ์การให้บริการในเชิงคุณภาพของบุคลากร จำนวน 2 คน

2. ด้านการบริการ นักท่องเที่ยวมีความเห็นว่า ควรมีรูปแบบของการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพในกรุงเทพมหานคร ที่ครบวงจรมากกว่านี้ จำนวน 2 คน

3. ด้านข้อมูลข่าวสารการให้บริการ และการประชาสัมพันธ์ นักท่องเที่ยวมีความเห็นว่าควรมีแหล่งข้อมูลข่าวสารให้มากกว่านี้ จำนวน 5 คน ควรมีการสนับสนุนการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพอย่างเป็นรูปธรรม จำนวน 1 คน เห็นว่าการให้ข้อมูล เกี่ยวกับการแนะนำโปรโมชั่นของการบริการ เช่น ในเว็บไซต์ หรือโบชัวร์ ควรอธิบายให้ชัดเจน ไม่ควรเอาเปรียบนักท่องเที่ยว จำนวน 1 คน

4. ด้านอื่น ๆ นักท่องเที่ยวมีความเห็นว่า ควรมีการดูแลสิ่งแวดล้อม และควบคุมมลภาวะในกรุงเทพมหานคร ให้มากกว่านี้ จำนวน 1 คน และเห็นว่าควรมีการกำกับ และดูแลไกด์เถื่อน ให้เข้มงวดกว่านี้ จำนวน 1 คน

อภิปรายผลการวิจัย

จากการศึกษาวิจัยเรื่อง ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทย และชาวต่างประเทศเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ ในกรุงเทพมหานคร สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

1. ข้อมูลทั่วไปของนักท่องเที่ยว

ผลการวิจัยพบว่า นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง อายุระหว่าง 31 - 40 ปี รองลงมา คือ 20 - 30 ปี ระดับการศึกษาขั้นสูงสุดส่วนใหญ่ อยู่ในระดับปริญญาตรี หรือเทียบเท่า อาจเนื่องมาจากเพศหญิงให้ความสำคัญ และเอาใจใส่เกี่ยวกับสุขภาพมากกว่าเพศชาย และอยู่ในวัยทำงาน โดยต้องการผ่อนคลายความตึงเครียด และความเหน็ดเหนื่อยเมื่อยล้า จากภาระงาน และภาระครอบครัว ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของปาลีรัตน์ การดี และคณะ (2547) ที่กล่าวว่า นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง อายุระหว่าง 21 - 30 ปี จบการศึกษาระดับปริญญาตรี ทั้งนี้เนื่องจากกิจกรรมที่ให้บริการในสถานบริการสปา มีบริการต่าง ๆ เหมาะกับผู้หญิงมากกว่าผู้ชาย สำหรับอายุของผู้รับบริการสปาที่อยู่ระหว่าง 21 -30 ปี จบการศึกษาระดับปริญญาตรี เนื่องจากช่วงอายุดังกล่าวอยู่ในวัยทำงาน อาจมีความตึงเครียด และความเมื่อยล้าจากการทำงาน จึงมีความต้องการเข้ารับบริการสปาเพื่อผ่อนคลายความตึงเครียดทั้งทางด้านร่างกายและจิตใจ

นักท่องเที่ยวชาวไทยส่วนใหญ่ ประกอบอาชีพธุรกิจส่วนตัว และนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศส่วนใหญ่ ประกอบอาชีพพนักงานบริษัท/ลูกจ้าง ซึ่งสอดคล้องกับสถิติจำนวนผู้เยี่ยมเยือน จำแนกตามอาชีพ ปี พ.ศ.2550 จังหวัดกรุงเทพมหานคร โดยกองสถิติและการวิจัย

การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (2550) ซึ่งพบว่า จำนวนนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาท่องเที่ยวจังหวัดกรุงเทพมหานคร ประกอบอาชีพธุรกิจส่วนตัว จำนวน 3,317,001 คน จากจำนวนนักท่องเที่ยวชาวไทยทั้งหมด 16,049,132 คน และจำนวนนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศที่เดินทางมาท่องเที่ยวจังหวัดกรุงเทพมหานคร ประกอบอาชีพพนักงานบริษัท จำนวน 2,554,467 คน จากจำนวนนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศทั้งหมด 10,843,548 คน

นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ เป็นนักท่องเที่ยวชาวไทย คิดเป็นร้อยละ 50.0 รองลงมาคือ นักท่องเที่ยวชาวญี่ปุ่น คิดเป็นร้อยละ 21.5 ซึ่งสอดคล้องกับสถิติจำนวนผู้เยี่ยมเยือน จำแนกตามสัญชาติ ปี พ.ศ.2550 จังหวัดกรุงเทพมหานคร โดยกองสถิติและการวิจัย การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (2550) โดยพบว่า นักท่องเที่ยวชาวไทยเดินทางมาท่องเที่ยว จังหวัดกรุงเทพมหานครมากที่สุดเป็นอันดับ 1 มีจำนวน 3,468,287 คน รองลงมาคือ นักท่องเที่ยวชาวญี่ปุ่น มีจำนวน 1,448,006 คน จากนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวจังหวัดกรุงเทพมหานคร ทั้งหมด 13,319,749 คน

2. ประสบการณ์การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพของนักท่องเที่ยว

ผลการวิจัยพบว่า ชนิดของสื่อ ที่ทำให้รู้จักการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่รู้จักการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพจาก สื่อนิตยสาร/วารสาร มากที่สุด เนื่องจาก สื่อนิตยสาร/วารสารจัดเป็นสื่อที่เข้าถึงง่ายที่สุด เพราะสามารถหาได้ง่ายตามร้านขายหนังสือทั่วไป และยังสามารถหาอ่านได้ตามสถานที่ต่าง ๆ ทั่วไป ที่มีหนังสือ/สิ่งพิมพ์ ที่จัดไว้บริการให้อ่านฟรี อีกทั้งยังพกพาได้สะดวก อ่านที่ไหน และเมื่อไร ก็ได้ ซึ่งสอดคล้องกับกองสถิติและวิจัย การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (2530) ได้ศึกษาเกี่ยวกับนักท่องเที่ยวอเมริกัน โดยเน้นตลาดเอเชียแปซิฟิก พบว่า แหล่งข้อมูลสำหรับการเดินทางส่วนใหญ่เป็นตัวแทนบริษัททัวร์ และญาติมิตรที่เคยมาท่องเที่ยวในแถบเอเชียแปซิฟิก อย่างไรก็ตาม นักท่องเที่ยวยังอาศัยแหล่งข้อมูลอื่น ๆ โดยเฉพาะหนังสือนำเที่ยว บทความท่องเที่ยว นอกจากนี้ งานวิจัยดังกล่าวยังพบอีกว่า นักท่องเที่ยวที่อาศัยอยู่ทางฝั่งตะวันตกของสหรัฐอเมริกานิยมเดินทางโดยอาศัยข้อมูลจากบทความท่องเที่ยวในนิตยสารต่าง ๆ ในขณะที่นักท่องเที่ยวทางฝั่งตะวันออกของสหรัฐอเมริกาสนใจที่จะสอบถามสำนักงานการท่องเที่ยวมากที่สุด

ประเภทของกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ ที่นักท่องเที่ยวเคยเข้าร่วม นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่เคยเข้าร่วมกิจกรรมเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ ที่เป็นการนวด/ อบ/ ประคบสมุนไพร มากที่สุด เนื่องจากการการนวด/ อบ/ ประคบสมุนไพร เป็นการผ่อนคลายกล้ามเนื้อ ที่เกิดจากความเหน็ดเหนื่อยเมื่อยล้าจากภารกิจในชีวิตประจำวัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของวิภาพร มหาชัย (2544) ได้ทำการศึกษาเรื่อง พฤติกรรมของนักท่องเที่ยวชาวญี่ปุ่น ในจังหวัดเชียงใหม่ต่อการเลือกใช้สปาเพื่อสุขภาพ ที่กล่าวว่า นักท่องเที่ยวชาวญี่ปุ่นมีประสบการณ์ในการใช้บริการสปามาแล้วเฉลี่ย 6-10 ครั้ง และสาเหตุของการเลือกใช้บริการสปา คือ เพื่อผ่อนคลายความเครียด โดยรับทราบข้อมูลเกี่ยวกับบริการสปาผ่านทางอินเตอร์เน็ต และด้วยตัวเอง บริการที่น่าสนใจคือ การนวดแผนโบราณ และการนวดด้วยน้ำมันหอมระเหย และใช้เวลาในการใช้บริการเฉลี่ย 2 ชั่วโมงต่อครั้ง

ความถี่ในการเข้าร่วมกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ เคยเข้าร่วมกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ เดือนละ 1 ครั้ง และลักษณะของการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่เดินทางไปเข้าร่วมกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ กับเพื่อน ๆ รองลงมาไปคนเดียว เนื่องจากความสะดวก และระยะเวลาที่เหมาะสมในการเข้าร่วมกิจกรรม รวมถึงค่าใช้จ่ายในการเข้าร่วมกิจกรรมดังกล่าวด้วย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของปาลีรัตน์ การดี และคณะ (2547) ที่กล่าวว่า นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่เดินทางมาเข้ารับบริการสปาด้วยตนเอง ความถี่ในการเข้ารับบริการเดือนละ 1 ครั้ง วันที่สะดวกในการเข้ารับบริการ คือ วันเสาร์ และอาทิตย์ และเวลาที่สะดวกคือ ระหว่างเวลา 14.00 – 16.00 น.

รูปแบบของการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพที่คาดหวังที่นักท่องเที่ยวคาดหวังมากที่สุด คือ ทัวร์นวดแผนไทย เนื่องจากการเดินทางท่องเที่ยวนั้น แน่นอนที่สุด คือ ความเหน็ดเหนื่อย และเมื่อยล้าจากการเดินทาง ถึงแม้การเดินทางในครั้งนั้นจะได้รับความสุข สนุกสนานมากเพียงใดก็ตาม ฉะนั้น การนวด ก็ยังเป็นที่ต้องการสำหรับนักท่องเที่ยวอยู่ดี เพื่อเป็นการผ่อนคลายกล้ามเนื้อ และความเหน็ดเหนื่อยเมื่อยล้าอันเนื่องมาจากการการเดินทางนั่นเอง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของกุสุมา ศรียากูล (2543) ที่ได้ทำการศึกษาเรื่องรูปแบบที่พึงประสงค์ในการให้บริการนวด อบ ประคบสมุนไพรเพื่อส่งเสริมสุขภาพ: กรณีศึกษาศูนย์การศึกษาพัฒนาเขาหินซ้อนอันเนื่องมาจากพระราชดำริ จังหวัดฉะเชิงเทรา ที่กล่าวว่า องค์ประกอบของรูปแบบการให้บริการที่พึงประสงค์ คือ

เป็นรูปแบบการให้บริการเพื่อส่งเสริมสุขภาพครบวงจรที่การนวดไทย การอบ การประคบสมุนไพร มีบุคลากรที่มีความรู้ ความชำนาญในการให้บริการ

3. ความพึงพอใจ ของนักท่องเที่ยว เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ ในกรุงเทพมหานคร

3.1 ด้านสถานที่ ผลการวิจัยพบว่า นักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ ในกรุงเทพมหานคร ในด้านสถานที่โดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยมีความพึงพอใจในสถานที่มีความปลอดภัย และความสะอาด มากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับองค์การท่องเที่ยวโลก ได้สรุปสาระสำคัญของคุณภาพการท่องเที่ยวว่า ผลลัพธ์จากกระบวนการที่นำไปสู่ความพึงพอใจในสินค้าและบริการ ในระดับราคาที่เหมาะสม มีความปลอดภัย สุขอนามัย และความเป็นธรรมในการได้รับบริการ นอกจากนี้ วรูม (Vroom, 1964) ได้กล่าวไว้ว่าความพึงพอใจว่าเป็น ทัศนคติและความพึงพอใจ ในสิ่งหนึ่งสามารถใช้แทนกันได้ ทัศนคติด้านบวกจะแสดงให้เห็นสภาพความพึงพอใจในสิ่งนั้น และทัศนคติด้านลบจะแสดงให้เห็นสภาพความไม่พึงพอใจ

3.2 ด้านบุคลากร ผลการวิจัยพบว่า นักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจ เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ ในกรุงเทพมหานคร ในด้านบุคลากรโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีความพึงพอใจในผู้ให้บริการมีใจรักในบริการมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี และผู้ให้บริการมีบุคลิกภาพที่ดีสะอาด เรียบร้อย มีมารยาทดี มากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับปัจจัยสำคัญที่มีอิทธิพลต่อผู้ให้บริการ 5 ประการคือ 1) เป็นผู้มีจิตใจรักงานบริการ มีบุคลิกภาพของความโอบอ้อมอารี สุภาพยิ้มแย้ม มีความภาคภูมิใจในอาชีพบริการ 2) มีความรู้ ความสามารถในงานที่จะบริการ 3) มีความรับผิดชอบต่องานในหน้าที่ 4) มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ 5) มีความสามารถวิเคราะห์ปัญหาได้ นอกจากนี้ ธัญวรัตน์ กฤษณรัตน์ (2542) ได้กล่าวไว้ว่า ความพึงพอใจ เป็นความรู้สึกของบุคคลที่มีต่อเรื่องใดเรื่องหนึ่ง ในลักษณะการประเมินค่าความเป็นไปในทิศทางบวก ทิศทางลบ หรือไม่มีทิศทาง

3.3 ด้านการบริการ ผลการวิจัยพบว่า นักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจ เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ ในกรุงเทพมหานคร ในด้านการบริการโดยรวมอยู่ในระดับมาก โดย 3 อันดับแรก คือ มีความพึงพอใจในการบริการมีคุณภาพ ได้มาตรฐาน มีอัตราค่าบริการสมเหตุผล และมีการบริการที่รวดเร็ว ทันใจ มากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของชัยสมพล ชาวประเสริฐ (2535) กล่าวไว้ว่า การตลาดที่เกี่ยวข้องกับการบริการ ไม่ว่าจะเป็นการวิเคราะห์พฤติกรรม และความต้องการของ

ผู้บริโภค การกำหนดส่วนผสมทางการตลาดที่เหมาะสม การวางตำแหน่งการบริการที่ชัดเจนในตลาด การสร้างความแตกต่างสู่สายตาผู้บริโภค การสร้างตราบริการที่แข็งแกร่งด้วยการให้บริการที่มีคุณค่าต่อผู้รับบริการ นอกจากนี้ กอร์ด (Gord, 1973) ได้กล่าวไว้ว่าความพึงพอใจเกิดจากความสนใจ และทัศนคติต่อบุคคลที่มีคุณภาพ และลักษณะสภาพของกิจกรรม

3.4 ด้านเครื่องมือ และอุปกรณ์ ผลการวิจัยพบว่า นักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจ เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ ในกรุงเทพมหานคร ในด้านเครื่องมือ และอุปกรณ์ โดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยมีความพึงพอใจในเครื่องมือ และอุปกรณ์ ที่นำมาใช้มีความสะอาด และเครื่องมือ และอุปกรณ์ที่นำใช้มีความปลอดภัย มากที่สุด เนื่องจากในปัจจุบันมีสถานบริการทางสุขภาพเติบโตขึ้นอย่างรวดเร็ว และมีการแข่งขันกันสูง ดังนั้น จึงมีการพัฒนาระดับมาตรฐานของการบริการในด้านต่าง ๆ เพื่อทำให้ผู้รับบริการเกิดความพึงพอใจมากที่สุด โดยเฉพาะในด้านเครื่องมือ และอุปกรณ์ เนื่องจากต้องสัมผัสกับร่างกายของผู้รับบริการทั้งทางตรง และทางอ้อม ทังนี้ เชลลี่ (Shelley 1975) ได้กล่าวไว้ว่า ทรัพยากรหรือสิ่งเร้าแบบใดเป็นที่ต้องการที่จะทำ ให้เกิดความพอใจและความสุขแก่มนุษย์ ความพอใจจะเกิดได้มากที่สุดเมื่อมีทรัพยากรทุกอย่างที่เป็นที่ต้องการครบถ้วน แต่เนื่องจากทรัพยากรในโลกนี้มีอยู่จำกัด ดังนั้น ความพอใจจะเกิดขึ้นได้มากที่สุดเมื่อมีการจัดการทรัพยากรอย่างถูกต้องเหมาะสม

3.5 ด้านข้อมูลข่าวสารการให้บริการ และการประชาสัมพันธ์ ผลการวิจัยพบว่า นักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจ เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ ในกรุงเทพมหานคร ในด้านข้อมูลข่าวสารการให้บริการ และการประชาสัมพันธ์ โดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยมีความพึงพอใจในการให้บริการข้อมูลข่าวสารมีความหลากหลาย มากที่สุด เนื่องจากในปัจจุบัน การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพกำลังเป็นที่แพร่หลาย บริการทางสุขภาพจึงเติบโตอย่างรวดเร็ว และมีจำนวนมากขึ้น ทำให้มีการแข่งขันกันสูง ทำให้ข้อมูลข่าวสารการให้บริการแพร่หลายได้เร็วขึ้น ประชาชนได้รับข่าวสารมากขึ้น รวมถึงมีทางเลือกมากขึ้นตามไปด้วย ซึ่งสิริกาญจน์ ปรับโตวิตโจโย (2539) ได้ศึกษาเรื่องการเปิดรับข่าวสารการท่องเที่ยว กับการตัดสินใจเดินทางท่องเที่ยวต่างประเทศ พบว่า การเปิดรับข่าวสารด้านการท่องเที่ยวกับการตัดสินใจเดินทางท่องเที่ยวต่างประเทศ บริษัททัวร์/ตัวแทนจำหน่ายตั๋วเครื่องบิน สายการบิน เพื่อน/บุคคลในครอบครัว องค์การส่งเสริมการท่องเที่ยว

ต่างประเทศในประเทศไทย และนิทรรศการเกี่ยวกับการท่องเที่ยวต่างประเทศ มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการท่องเที่ยวต่างประเทศ

4. ผลการเปรียบเทียบความพึงพอใจ ของนักท่องเที่ยวชาวไทย กับชาวต่างประเทศเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ ในกรุงเทพมหานคร

ด้านสถานที่ ด้านบุคลากร ด้านการบริการ และด้านเครื่องมือ และอุปกรณ์ ผลการวิจัยพบว่า นักท่องเที่ยวชาวไทย และนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศ มีความพึงพอใจ เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ ในกรุงเทพมหานคร ในด้านสถานที่ ด้านบุคลากร ด้านการบริการ และด้านเครื่องมือ และอุปกรณ์ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ 0.05 โดยนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศมีความพึงพอใจ มากกว่านักท่องเที่ยวชาวไทย ซึ่งไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของสุรพล ศรีวิทยา และคณะ (2546) ที่ได้ทำการศึกษาแนวทางการพัฒนาบริการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพในที่พักแรม ซึ่งพบว่า การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพในประเทศไทยยังเป็นปัญหา และอุปสรรค โดยผลการวิจัยพบว่า ปัญหาและอุปสรรคสำคัญของการพัฒนาบริการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพ ได้แก่ การเปิดให้บริการไม่ถูกต้องตามกฎหมาย และให้บริการอย่างไม่ถูกรูปแบบ การขาดแคลนบุคลากรทั้งในระดับบริหารธุรกิจสปา และระดับพนักงานปฏิบัติการ การขาดการเรียนการสอนหลักสูตรทั้งวิชาการและวิชาชีพทางด้านสปาโดยตรง การขาดการจัดระบบพัฒนาวิชาชีพ และสถาบันองค์กรวิชาชีพของบุคลากรที่ทำงานในสถานบริการสุขภาพสปาในประเทศไทย การขาดแนวทางพัฒนาระบบประเมินและการรับรองมาตรฐานคุณภาพ และการขาดกฎหมายเกี่ยวกับการประกอบธุรกิจสถานบริการสปา และการท่องเที่ยวเชิงส่งเสริมสุขภาพโดยตรง อาจเป็นเพราะว่า ในปี พ.ศ. 2546 การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพในประเทศไทยยังไม่ได้รับการดูแลจากภาครัฐเท่าที่ควร แต่ในปัจจุบัน ภาครัฐได้มีการส่งเสริมการท่องเที่ยวมากขึ้น โดยเฉพาะการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพกำลังได้รับความนิยมสูง และมีสถานบริการสุขภาพสปาเปิดบริการเป็นจำนวนมากในประเทศไทย และมีการแข่งขันกันสูง จึงทำให้สถานบริการสุขภาพแต่ละแห่งมีการปรับปรุง และพัฒนาคุณภาพมาตรฐานของตนเองเพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยวให้มาใช้บริการในสถานบริการสุขภาพของตนมากที่สุด และการที่นักเที่ยวชาวต่างประเทศมีความพึงพอใจมากกว่านักท่องเที่ยวชาวไทย อาจเนื่องมาจากได้มีการศึกษาข้อมูลมาเป็นอย่างดีก่อนเดินทางมาท่องเที่ยวประเทศไทยแล้วว่าสถานบริการสุขภาพใดที่มีคุณภาพมาตรฐานบ้าง ซึ่งสมเกียรติ และคณะ (2549) ที่ได้ศึกษาเกี่ยวกับนักท่องเที่ยวญี่ปุ่น

พบว่า พฤติกรรมการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวกลุ่มนี้มีลักษณะที่ต่างไปจากนักท่องเที่ยวแบบเดิม กล่าวคือ นักท่องเที่ยวซ้ำนิยมเดินทางเอง วางแผนการเดินทางเอง ใช้บริการตัวแทนจำหน่ายในการจองตั๋วเครื่องบิน และ/หรือ ที่พักเท่านั้น มีความสนใจมากกว่าการชมทิวทัศน์ หรือการท่องเที่ยวที่มีความสนใจพิเศษ ต้องการมีส่วนร่วมมากขึ้น ระยะเวลาการพักมักจะยาวนาน เพื่อให้ได้สัมผัสกับแหล่งท่องเที่ยว ไม่เน้นปริมาณสถานที่ท่องเที่ยว และมีค่าใช้จ่ายส่วนตัวต่อวันน้อย เพราะมีข้อมูลแหล่งท่องเที่ยวดี สอดคล้องกับงานวิจัยของวิภาพร มหาชัย (2544) ที่ศึกษาเรื่องพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวชาวญี่ปุ่น ในจังหวัดเชียงใหม่ต่อการเลือกใช้บริการสปาเพื่อสุขภาพ ที่พบว่า สาเหตุของการเลือกใช้บริการสปา คือ เพื่อผ่อนคลายความเครียด โดยรับทราบข้อมูลเกี่ยวกับบริการสปาผ่านทางอินเตอร์เน็ต และด้วยตัวเอง จึงทำให้นักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศนั้นเกิดความพึงพอใจมากกว่านักท่องเที่ยวชาวไทย ซึ่งอาจเป็นเพราะความคุ้นเคยต่อสภาพแวดล้อมในประเทศอยู่แล้ว ความรู้สึกพึงพอใจจึงน้อยกว่าชาวต่างประเทศอย่างแน่นอน เนื่องจากนักท่องเที่ยวชาวไทย เป็นนักท่องเที่ยวท้องถิ่น ซึ่งได้เปรียบในด้านการสื่อสารภาษา และมีทางเลือกที่มากกว่า การมีประสบการณ์ในการได้รับบริการที่ดีมาก่อนหน้านี้ เป็นต้น ซึ่งสอดคล้องกับมัลลิกา เกื้อปัญญา (2542) ได้สรุปความหมายของความพึงพอใจว่า เป็นความรู้สึกของบุคคลต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ความรู้สึกพึงพอใจจะเกิดขึ้นเมื่อ บุคคลได้รับในสิ่งที่ต้องการ หรือบรรลุจุดหมายในระดับหนึ่ง ความรู้สึกดังกล่าวจะลดลง หรือไม่เกิดขึ้น หากความต้องการหรือจุดหมายนั้น ไม่ได้รับการตอบสนอง โดยสิ่งที่ทำให้เกิดความรู้สึก ความคิดเห็น หรือความพอใจแก่มนุษย์ ได้แก่ ทรัพยากร หรือ สิ่งเร้า การวิเคราะห์ระบบความพอใจ คือการศึกษาว่าทรัพยากร หรือ สิ่งเร้าแบบใด เป็นที่ต้องการ ในการที่จะทำให้เกิดความพึงพอใจ และความสุขแก่มนุษย์ ความพอใจจะเกิดได้มากที่สุด เมื่อมีทรัพยากรทุกอย่างที่เป็นที่ต้องการครบถ้วนแต่เนื่องจากทรัพยากรในโลกนี้มีอยู่จำกัด ดังนั้น ความพอใจจะเกิดขึ้นได้มากที่สุด เมื่อมีการจัดการทรัพยากรอย่างถูกต้องเหมาะสม และสภาพแวดล้อมกายภาพก็เป็นทรัพยากรของระบบความพอใจอันหนึ่ง

ด้านข้อมูลข่าวสารการให้บริการ และการประชาสัมพันธ์ ผลการวิจัยพบว่า นักท่องเที่ยวชาวไทย และนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศ มีความพึงพอใจ เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ ในกรุงเทพมหานคร ในด้านข้อมูลข่าวสารการให้บริการ และการประชาสัมพันธ์ ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ 0.05 โดยนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศมีความพึงพอใจอยู่ในระดับ

เดียวกับ นักท่องเที่ยวชาวไทย ซึ่งไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของปาลีรัตน์ การดี และคณะ (2547) ที่ได้ทำการศึกษาเรื่อง การพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ ซึ่งพบว่า อุปสรรคของการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพในประเทศไทยส่วนหนึ่งมาจากปัญหาในเรื่องการประชาสัมพันธ์ โดยผลการศึกษาสรุปสภาพการดำเนินการและปัญหาอุปสรรคของการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ พบว่า ในกลุ่มผู้บริหารภาครัฐและเอกชน มีการประชาสัมพันธ์ไม่ดีเท่าที่ควร และการใช้ภาษาสื่อสารกับนักท่องเที่ยวไม่มีประสิทธิภาพ ในกลุ่มบริษัทนำเที่ยว และกลุ่มผู้ประกอบการสปา ปัญหาอุปสรรค พบว่า ขาดการประชาสัมพันธ์ หรือการประชาสัมพันธ์ไม่ทั่วถึง อาจเนื่องมาจากในปัจจุบัน การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพกำลังเป็นที่แพร่หลาย บริการทางสุขภาพจึงเติบโตอย่างรวดเร็ว จึงมีการส่งเสริมให้มีการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพอย่างเป็นรูปธรรมมากขึ้น ทำให้ข้อมูลข่าวสารการให้บริการแพร่หลายได้รวดเร็วขึ้น ประชาชนได้รับข่าวสารมากขึ้น รวมถึงมีทางเลือกมากขึ้นตามไปด้วย ดังนั้น การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพจึงเป็นที่รู้จักดีสำหรับนักท่องเที่ยวที่ตั้งใจเดินทางมาท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ ทั้งโดยตรงและโดยอ้อม จึงไม่มีความแตกต่างกันในด้านข้อมูลข่าวสารการให้บริการ และการประชาสัมพันธ์ ทั้งในนักท่องเที่ยวชาวไทย และนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศ ซึ่งสมชาติ สุกฤตยานันท์ (2533) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ของการแสวงหาข่าวสารด้านการท่องเที่ยว กับการตัดสินใจเดินทางท่องเที่ยวภายในประเทศของนักท่องเที่ยวไทย พบว่า การแสวงหาข่าวสารด้านการท่องเที่ยว มีความสัมพันธ์กับการใช้สื่อเพื่อตัดสินใจเดินทางท่องเที่ยวภายในประเทศของนักท่องเที่ยวชาวไทย โดยพบว่า การแสวงหาข่าวสารด้านการท่องเที่ยวจากสื่อมวลชน มีความสะดวก ทั้งในเรื่องของความหลากหลายของสื่อที่ให้ข้อมูล ความสะดวกในการรับข่าวสารการท่องเที่ยวจากสื่อต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นโทรทัศน์ วิทยุ หนังสือพิมพ์ และนิตยสาร

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมจากคำถามปลายเปิด

ด้านบุคลากร นักท่องเที่ยวมีความเห็นว่าควรเน้นให้ผู้บริการ มีการพัฒนาทักษะการใช้ภาษาอังกฤษให้มากขึ้น มีจำนวน 5 คน และคิดว่าควรมีข้อมูลรับรองคุณสมบัติ การผ่านประสบการณ์การให้บริการในเชิงคุณภาพของบุคลากร จำนวน 2 คน

ด้านการบริการ นักท่องเที่ยวมีความเห็นว่า ควรมีรูปแบบของการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ ในกรุงเทพมหานคร ที่ครบวงจรมากกว่านี้ จำนวน 2 คน

ด้านข้อมูลข่าวสารการให้บริการ และการประชาสัมพันธ์ นักท่องเที่ยวมีความเห็นว่า ควรมีแหล่งข้อมูลข่าวสารให้มากกว่านี้ จำนวน 5 คน ควรมีการสนับสนุนการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพอย่างเป็นรูปธรรม จำนวน 1 คน เห็นว่าการให้ข้อมูล เกี่ยวกับการแนะนำโปรโมชั่นของการบริการ เช่น ในเว็บไซต์ หรือโบชัวร์ ควรอธิบายให้ชัดเจน ไม่ควรเอาเปรียบนักท่องเที่ยว จำนวน 1 คน

ด้านอื่น ๆ นักท่องเที่ยวมีความเห็นว่า ควรมีการดูแลสิ่งแวดล้อม และควบคุมมลภาวะ ในกรุงเทพมหานคร ให้มากกว่านี้ จำนวน 1 คน และเห็นว่าควรมีการกำกับดูแลไกด์เถื่อน ให้เข้มงวดกว่านี้ จำนวน 1 คน

ทั้งนี้ เนื่องจากการสื่อสารนั้นมีความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง สำหรับนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศ ที่เข้ามาท่องเที่ยว ในประเทศไทย และปัญหาที่สำคัญ และพบบ่อยก็คือ คนไทยไม่สามารถสื่อสารภาษาอังกฤษได้ หรือสื่อสารได้เพียงเล็กน้อย ส่วนคนไทยที่สื่อสารภาษาอังกฤษได้ดีก็พบได้น้อย ดังนั้น จึงเป็นสิ่งที่ชาวต่างประเทศเกิดความต้องการ อันเนื่องมาจากความไม่พึงพอใจอันเนื่องมากจากความต้องการการรับบริการที่เต็มศักยภาพ และสามารถที่จะมีโอกาสตัดสินใจเลือกการบริการแบบใดก็ได้ที่ตนปรารถนา ทั้งนี้ รวมไปถึงเรื่องของข้อมูลข่าวสารการให้บริการ และการประชาสัมพันธ์ด้วย ซึ่ง เชลลี่ (Shelley 1975) ได้สรุปทฤษฎีที่ว่าด้วยความ รู้สึก 2 แบบของมนุษย์ คือ ความรู้สึกในทางบวก และความรู้สึกในทางลบ ความรู้สึกทางบวก คือ ความรู้สึกที่เกิดขึ้นแล้วจะทำ ให้เกิดความสุข ความสุขนี้จะเป็นความรู้สึกทางบวก จะเห็นได้ว่าความสุขเป็นความรู้สึกที่สลับซับซ้อนและความสุขนี้มีผลต่อบุคคลมากกว่าความรู้สึกทางบวกอื่นๆ ความรู้สึกทางลบ คือความรู้สึกที่เกิดขึ้นแล้วจะทำ ให้เกิดความทุกข์และความกังวล ความรู้สึกทางบวก และความรู้สึกทางลบ มีความสัมพันธ์กันอย่างสลับซับซ้อนและระบบความสัมพันธ์ของความรู้สึกทั้งสองนี้ รวมเรียกว่า ระบบความพอใจ โดยความพอใจจะเกิดขึ้นเมื่อมีความรู้สึกทางบวกมากกว่าทางลบ ความพอใจสามารถแสดงออกมาในรูปของความรู้สึกทางบวกแบบต่าง ๆ ได้ และความรู้สึกทางบวกนี้ยังเป็นตัวช่วยให้เกิดความพอใจเพิ่มอีกได้ สิ่งที่ทำ ให้เกิดความรู้สึกความคิดเห็นหรือความพอใจแก่มนุษย์ ได้แก่ ทรัพยากร (Resource) หรือสิ่งเร้า (Stimuli) การวิเคราะห์ระบบความพอใจ คือ การศึกษาว่าทรัพยากรหรือสิ่งเร้าแบบใดเป็นที่ต้องการที่จะทำ ให้เกิดความพอใจและความสุขแก่มนุษย์ความพอใจจะเกิดได้มากที่สุดเมื่อมีทรัพยากรทุกอย่างที่เป็นที่ต้องการครบถ้วน แต่เนื่องจากทรัพยากรในโลกนี้มีอยู่จำกัด ดังนั้น ความพอใจจะเกิดขึ้นได้มากที่สุดเมื่อมีการจัดการ

ทรัพยากรอย่างถูกต้องเหมาะสม ในขณะที่ จิตตินันท์ เดชะคุปต์ (2543) ได้ให้ความหมายของ "ความพึงพอใจของผู้รับบริการ" ตามแนวคิดของนักการตลาด พบนิยามแบ่งเป็น 2 นัย คือ ความพึงพอใจเป็นผลที่เกิดขึ้นเนื่องจากการประเมินสิ่งที่ได้รับภายหลังสถานการณ์การซื้อ สถานการณ์หนึ่ง และความพอใจ เป็นผลที่เกิดขึ้นจากการประเมินภาพรวมทั้งหมดจากประสบการณ์หลาย ๆอย่างที่เกี่ยวข้องกับผลิตภัณฑ์หรือบริการในระยะหนึ่ง หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งว่า ความพึงพอใจ เป็นการประเมินความสามารถของการนำเสนอผลิตภัณฑ์หรือบริการที่ตรงกับความต้องการของลูกค้าอย่างต่อเนื่อง

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาเรื่อง ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทย และชาวต่างประเทศ เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ ในกรุงเทพมหานคร ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัยครั้งนี้

1. ด้านสถานที่ นักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ ในกรุงเทพมหานคร ในด้านสถานที่อยู่ในระดับมาก ทางศูนย์สุขภาพในกรุงเทพมหานครควรจะยึดมาตรฐานให้อยู่ในระดับนี้ต่อไป หรือมีการปรับปรุงให้ดียิ่งขึ้น รวมทั้งควรมีการตกแต่งสถานที่โดยเน้นเอกลักษณ์ความเป็นไทยให้มากกว่านี้ สำหรับศูนย์สุขภาพบางแห่ง

2. ด้านบุคลากร ควรมีการปรับปรุง หรืออบรมการใช้ภาษาอังกฤษสำหรับบุคลากร เพื่อที่จะสามารถสื่อสารกับนักท่องเที่ยวให้มากขึ้น รวมถึงมีการนำเสนอการรับรองคุณภาพของบุคลากร ให้ชัดเจนมากยิ่งขึ้น ซึ่งจะส่งผลต่อการจูงใจให้นักท่องเที่ยวมาใช้บริการได้มากยิ่งขึ้น

3. ด้านการบริการ ศูนย์สุขภาพแต่ละแห่งควรมีการปรับปรุง และพัฒนา เพื่อเพิ่มรูปแบบของการบริการให้หลากหลาย และครบวงจรมากยิ่งขึ้น เช่น การจัดโปรโมชั่นใหม่ ๆ มีราคาที่สมเหตุสมผล และโปรโมชั่นต้องมีความชัดเจน ไม่เอาเปรียบนักท่องเที่ยว เพื่อส่งเสริมภาพลักษณ์ที่ดีในด้านการบริการ

4. ด้านเครื่องมือ และอุปกรณ์ นักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจ เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ ในกรุงเทพมหานคร ในด้านเครื่องมือ และอุปกรณ์ อยู่ในระดับมาก ทางศูนย์สุขภาพในกรุงเทพมหานครควรจะยึดมาตรฐานให้อยู่ในระดับนี้ต่อไป หรือมีการปรับปรุงให้ดียิ่งขึ้น

5. ด้านข้อมูลข่าวสารการให้บริการ และการประชาสัมพันธ์ ควรมีการให้บริการข้อมูลเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพให้มากขึ้น ทั้งในส่วนของภาครัฐ และเอกชน เนื่องจากการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพกำลังเป็นที่นิยมของนักท่องเที่ยว และควรมีการให้ความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพที่แท้จริงให้มากขึ้น ไม่ใช่มีเพียงแต่การนวด หรือสปา เพียงอย่างเดียว ทั้งนี้จะยิ่งช่วยเพิ่มทางเลือกให้กับนักท่องเที่ยว และสามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวให้มากยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา ควรมีนโยบายในด้านการส่งเสริมการตลาด ของการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ ให้ชัดเจนกว่านี้ เพราะการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ จัดเป็นการท่องเที่ยวที่สามารถนำรายได้เข้าประเทศได้สูงมาก หากมีการพัฒนาทางด้านการตลาดในเชิงรุก จะยิ่งส่งผลในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ ไม่เพียงแต่เฉพาะในกรุงเทพมหานคร แต่รวมไปถึงในท้องถิ่นด้วย ดังนี้

- การเผยแพร่ และประชาสัมพันธ์ ผ่าน Internet โดยเป็นเว็บไซต์การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพของประเทศ โดยเฉพาะ
- การจัดเทศกาล และกิจกรรมต่าง ๆ โดยนำรูปแบบของการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพหลาย ๆ รูปแบบมารวมกัน มีการนำเสนอขายโปรโมชั่น ผลิตภัณฑ์ เปิดโอกาสให้แหล่งท่องเที่ยวเชิงสุขภาพแต่ละแห่ง ได้นำเสนอจุดขายของตัวเอง
- นำเสนอต่อสายตา นานาอารยประเทศ ในภาพลักษณ์ใหม่ ๆ โดยนำเอาเอกลักษณ์ของความเป็นไทย มาเป็นสื่อ การเน้นที่ผลิตภัณฑ์ และการบริการเพื่อส่งเสริมการจับจ่ายใช้สอย

2. กระทรวงสาธารณสุข ควรมีนโยบายดำเนินการติดตาม รับรองมาตรฐาน เกี่ยวกับสถานประกอบการ และผู้ให้บริการอย่างต่อเนื่อง มีการอบรมสัมมนาแลกเปลี่ยนความคิดเห็นร่วมกันอย่างเป็นระยะ มีการอบรม work shop เกี่ยวกับการให้การบริการในรูปแบบต่าง ๆ ของการ

ท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ จะเป็นการสร้างแรงผลักดัน และแรงจูงใจให้สถานประกอบการแต่ละแห่งให้มีความตื่นตัวในด้านการบริการที่มีคุณมากมากยิ่งขึ้น

3. กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา และกระทรวงสาธารณสุข ควรมีข้อกำหนดให้สถานประกอบการแต่ละแห่ง มีการจัดอบรมพัฒนาทักษะการใช้ภาษาอังกฤษ และการพัฒนาบุคลิกภาพอย่างน้อย ปีละ 1 ครั้ง และมีการจัดการทดสอบทักษะการให้บริการด้านสุขภาพรูปแบบต่าง ๆ เพื่อเป็นแรงกระตุ้นให้การบริการมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น แต่ทั้งนี้ ขั้นตอนการประเมิน ทดสอบ หรือการอบรมนั้น ควรจะทำในรูปแบบเป็นกันเอง เพื่อไม่ให้บุคลากรเกิดความเครียด และความกดดัน เพราะโดยแท้จริงแล้ว จุดประสงค์ก็เพื่อส่งเสริมอาชีพ และเพิ่มประสิทธิภาพการทำงานให้กับแรงงานคนไทยมากกว่า

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ ที่เป็นการท่องเที่ยวเชิงบำบัดรักษาสุขภาพ
2. ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนามาตรฐาน หรือคุณภาพเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ
3. ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับรูปแบบสื่อ และประชาสัมพันธ์ ของการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ